

Svedočenje: Sheremet Krasniqi

Sheremet Krasniqi je iz sela Vojnik. Svedočio je dešavanjima u selu Izbica/Izbice, u kojem se zadesio bežeći sa meštanima svog sela od granatiranja 28. marta 1999. godine. Masovni zločin u Izbici/Izbice, u kojem je stradalo više od stotinu ljudi, jedan je od najtežih zločina nad civilnim stanovništvom za vreme rata na Kosovu.

*Sheremet Krasniqi je o masovnom zločinu u Izbici/Izbice svedočio na **Petom regionalnom forumu za tranzicionu pravdu** u Budvi, 29-30. maja 2009. godine.*

Sheremet Krasniqi: „Pozdravljam sve prisutne, pozdravljam učesnike. Izvinjavam se... Ja ću da govorim o Izbici/Izbice. Ja sam iz sela Vojnik/Vojnik. Tu sam imamo dve kćeri, jedna je otišla na jednu a druga na drugu stanu u selo Tušilje/Tushile. Supruga u selo Ćeser a kćeri u selo Izbica/Izbice. Prvo su, 27 dana granatirali i ubili su trojicu komšija, tu su ubili tri žene i jednog muškarca. Mi smo napustili domove. Kada smo napustili domove, gde da odemo, na neko mesto koje je malo skrivenije, to selo Izbica/Izbice je malo selo, koje je u našoj blizini. Otišli smo u Izbicu/Izbice. Kada smo stigli tamo bilo je negde oko 4.000 stanovnika, žena i dece, iz svih sela. Kada sam stigao tamo, kada je počelo da se smrkava, 27. i 28. [marta 1999] su nas tu čitavu noć držali opkoljene sa tenkovima, napustili su ulice, ušli su unutar sela i zapalili su školu u Izbici/Izbice, zatim su prošli dve kuće koje su bile na kraju šume. Te noći nisu ušli dublje unutra, kada je svanulo mi smo bili opkoljeni. U blizini je bilo, kao što sam malopre naglasio, 4. 000 duša, žena i dece, svi napolju, nisu mogli svi da se smeste po kućama, jer su kuće bile prepune, neko na traktoru. Bilo je hladno, padala je i kiša, to je bio prvi dan Malog Bajrama. Videli smo šta će se desiti, svi koji smo bili tu muškarci, žene i deca, sve su nas okupili na jednoj livadi od dva hektara. Neke devojke su stavile bele marame oko jednog pruta, da bi dale znak da se predaju, ali oni nisu obraćali pažnju ni na šta. Kada su došli čitav teren su prekontrolisali, a zatim su ušli unutra. Kada su ušli unutra njih oko 40-50 je blokiralo put, neki put je bio tu, i dvojica sa mitraljezima su ušla među ljude, bili su nekih 40 metara udaljeni od nas. Rekli su dvojica da dođu jer imaju posla za nas. Ja sam im zatim rekao: „hajde ko ide“, niko nije hteo. Ja sam krenuo i još jedan iz moga sela, nas dvojica. Rekao nam je „znate li zašto smo vas zvali“? Rekao sam „ne, ne znamo zašto ste nas zvali“. Rekao je „ako želite da se spasite, i sav ovaj narod ako želi da ostane živ, da ih ne bismo spalili i ubili treba da nam daju marke“. Rekao sam mu da govorim u svoje ime, „ja ove ljude čak i ne poznajem“ rekao sam. Rekao sam da ja lično nemam novca; rekli su „nije problem za jednog čoveka ali svi ovi neka daju. Rekao mi je da ja to kažem narodu. Rekao sam mu da ja ne mogu to da prenesem narodu. „Ti to možeš i reci im da nam predaju sve što imaju“. Zatim sam ga upitao „a koliko da im kažem“. Rekao mi je da svaka kuća da po hiljadu maraka. Učinilo mi se odista puno, pa sam rekao da oni nemaju taj novac. Ja sam preneo stanovništvu da oni traže toliko i rekao sam da daju koliko imaju. Neka svako da ako želi. Ja sam im rekao da će nas možda pobiti i ako damo novac, i zaista je na kraju i bilo tako. Dali su svi sve što su imali. Kasnije su došla još 30-orica koja su se pridružila njima dvojici i naredili su nam da svi muškarci izađu ispred i da se postroje. Poređali smo se u redu po četvorica, padala je kiša i ponovo su nas izveli na neki put. Zatim su došli još neki vojnici i tražili novca među onima koji su ostali na gomili. Otišli su i uzeli jednog dečaka od moga rođaka koji još uvek nije napunio 13 godina. On je bio sa dedom, stricom i sa nekim mojim rođacima. Kuće su nam bile u blizini. Na

sreću, on je došao kod mene, došao je sav tresući se od hladnoće i od straha. Nakon nekog vremena reče mi: „striče Sheremet recite porodici da ide za Albaniju. Nas muškarce su ispitivali gde su vam ovi, gde su vam oni, optuživali nas da su nam deca u OVK/UÇK. Rekao sam mu da to nije tako. „Neka sad oni dođu i neka vam pomognu“. Mi smo svi ćutali. Zatim sam ja tražio od njega da nam dopuste da kolona krene za Albaniju. Oni nisu dozvolili da uzmemo ništa već samo da se poređamo i da krenemo peške za Albaniju. Tu je bilo i paralizovanih, bilo je starih ljudi, bilo nas je svakakvih. Znam slučaj jednog starca od 90 godina, koga je porodica naterala da izađe iz kuće, samo da ne bi ostao u njoj. Rekli su nam da krenemo. Ja sam ga upitao da li mogu da mu postavim jedno pitanje i on mi je odgovorio da mogu. Zamolio sam ga da dete pusti do majke jer se plaši, „imaš nas ovde dosta“. Upitao me je da li je moje dete, rekao sam mu „ne, to je dete mog prvog komšije“. Zatim mi je rekao dečaku „ustani da te vidim“. Dečak je bio jako mlad. Dozvolio mu je da ode. Tako se spasio. Jedan drugi koji nije znao da govori, imao je negde oko 15-16 godina, majka ga je držala u krilu, uzeli su joj ga iz krila da bi ga postavili u red gde smo mi bili. Majka ih je molila da joj ga ne uzimaju jer je jako mlad i bolestan i ne zna da govori. Odgovorili su joj da će ga oni izlečiti, „izlečićemo ga mi“, i stavili su ga u red kod nas. Zatim su nas muškarce koji smo bili tu prisutni podelili u dve grupe. Žene i decu su pustili za Albaniju, nas ostale su poslali neke na jug, a neke na sever nekih 200-300 metara od toga mesta. Vodili su nas po putu i tada jedan od taoca više nije imao snage, pa je pao na zemlju, ja sam ga nosio. Kada su nas povelili podno brda nisu mogli dalje, nisu imali gde dalje sa nama, više nisu imali gde da nas vode. Rekao mi je „uzmi četvoricu i ti peti, izdvojte se nadesno“. Ostali su ostali tu. Ja sam mojim nekim komšijama rekao, jednom stricu i svima ostalima, rekao sam da nas zovu i onda sam ih imenima prozivao ti, ti, ti. Fejza naš komšija, iz istog smo mesta, rođaci smo, rekao mi je „rođače neće nam dati ni kruške ni jabuke, mecima će nas samo častiti; ti ako hoćeš idi“. Ja sam bio izgubljen, nisam znao šta da radim. I ja, valjda čovek postane kao drvo, i ja pravo prema njemu i to sam. On je stajao. Kda sam mu prišao na jedno četiri pet metara na ramenu mu je bio obešen mitraljez sa okrenutom cevi napred. Samo sam mu dohvatio mitraljez ovako desnom rukom, on mi je opsovao majku, „majku ti šiptarsku zar si poludio“. On se valjda uplašio da ću da mu otmem mitraljez i odjednom je zapucao. Ja sam stao. Kada sam stao pogledao sam uokolo, zatim sam okrenuo glavu udesno, video sam da mene nije zakačio metak nigde, zatim sam se okrenuo udesno i video kako ljudi padaju na zemlju mrtvi. Kada je ubacio drugi okvir u mitraljez, kada je zapucao ranio me. Ja sam bio odlučio da me živa neće uhvatiti, nego ću na zemlju pasti samo mrtav. Jer su imali noževe do kolena, mislio sam živom će mi oči iskopati, ovako ću umreti od metaka pa nek onda sa mnom rade šta hoće. Kada je zapucao drugi rafal pao sam na zemlju kao i oni mrtvi sa strane, i glumio sam da sam mrtav. Pao sam raširenih ruku i nogu i odjednom sam osetio kada je na mene palo još jedno telo. Nisam ga odmah prepoznao ali kada se okrenuo prema meni video sam da je to Sadik iz mog sela. On je mislio da sam ja mrtav, a i ja sam mislio za njega da je on mrtav. Noga mu je bila izrešetana, potpuno je bio krvav a i ja sam bio sav krvav. Zatim su oni došli, čuo sam ih kako govore „nema živ ni jedan, ajmo“. Vojnici su govorili da neće ostaviti ni jednog živog. Od nas je šuma bila udaljena ne više od deset metara. Kada su se udaljili Sadik se pomerio sa mene i ostavio mene tu misleći da sam mrtav. Rekao sam mu da se ne pomera jer su još uvek tu. Pitao me je „jesi li ti to živ?“, rekao sam da jesam i on je rekao „i ja sam ostao živ!“. Rekao mi je Sheremete otišli su dole na livadu. Livada je bila 200 metara odatle. Oni su otišli a onda je on puzeći na koljenima i laktovima otišao u šumu koja je bila 10 metara na udaljenosti od nas, a i ja za njim na koljenima i laktovima. Popeli smo se jedno deset metara unutar šume i onda sam tu video jednog tridesetogodinjeg mladića, zet jednog mog komšije zvao se Hamëz Qupeva. Našao sam ga kako leži na leđima otvorenih očiju. Sadik je bio ranjen pa je ostao iza mene na udaljenosti od pet-šest metara, a ja sam prišao mladiću jer sam ga prepoznao,

počeo sam ga doticati, gurkati, dodirnuo sam mu vrat tu ali nije kucalo, zvao sam ga imenom, ali je on bio mrtav. Sadik je pitao „je li mrtav“, rekao sam da jeste. Onda smo ja i Sadik otišli dublje u šumu odakle su se vojnici još uvek videli, popeli smo se još jedno deset metara. Rekao mi je da mu svežem nogu iz koje mu je još uvek tekla crna krv. Popeli smo se još jedno deset metara iznad i zatim sam mu svezao nogu. Skinuo sam mu pantalone kako bih mu povezao ranu. Skinuo sam mu neki šal sa glave i sa njime sam mu svezao nogu ali mu je rana i dalje krvarila. Tu u šumi nas je uhvatila noć, padala je kiša i negde posle ponoći Sadik je umro. Ja i on, dvojica leševa, izdahnuo mi je u krilu. Tri dana sam bio tu sam nemajući hrabrosti da izađem iz šume. Tri dana nisam jeo nisam pio, kao divalj. Razmišljao sam ako izađem ubit će me, kao što su ubili Bajram Baruku-a, možda ga neko ovde zna, bila mu je kuća blizu, tu u Izbici/Izbice. Čim je pala noć izašao je iz šume da vidi kuću i ubili su ga zajedno sa sinom nasred puta. Zatim su došli neki mladići u šumu, ma kakvi vojnici mi nismo imali vojsku da nas brani, i tražili su leševe Albanaca. Video sam ih, trojica, četvorica, i zamalo me nisu preskočili. Uzviknuo sam „hej, hej, ko ste vi“. „Tako i tako, tražimo mrtva tela“. Prišli su mi. „Da li možeš da ustaneš?“ Ja sam se bio ukočio od kiše, tri dana bez hrane i vode. Nakon nekog vremena mi je jedan od njih rekao „idi kod tu do te i te kuće“, to je bila kuća mog strica, bio mi je bliži rođak stričev sin koji je bio hodža. Rekao mi je da je on tamo sa još dvojicom ili trojicom staraca. Ovaj mladić je otišao a ja sam se uz pomoć štapa kretao po šumi, jer je ta kuća bila u šumi. Jedno vreme smo ostali tu u šumi. Kada sam se vratio kući, kuća je bila spaljena, nisu ostavili ništa, stoka je bila puštena, nisam znao gde su mi ostali članovi porodice. Znao sam samo za dve kćeri koje su odvedene u Albaniju. Žena koja je ostala tu je napustila kuću i otišla da se skloni u školu. Ona je zatim napustila školu i otišla da se skloni u selo Tušilje/Tushile. Tu u školi su ubili dve žene i devetoro, njih dve ubijene i devetoro ranjene dece. Pala je jedna granata, oni su znali da su tu sklonjeni seljani. Bilo je puno policije i neko je ušao unutra... Imam ja još mnogo toga da kažem. Bio je jedan starac koji je imao devedeset godina, zvao se Selim a imao je kuću u blizini naše. Kada je on otišao tamo ubili su ga, a on je bio oslabljenog sluha pa nije baš dobro čuo. Da li su mu rekli da izađe ili nisu ne znam ali kada su ga našli, našli su ga spaljenog. Jedan komšija iz našeg sela, Bajram Haxha je imao nepokretnu ženu. Ona i još jedna žena iz sela Leočina/Leqine ostali su u prikolici u selu Izbica/Izbice. Oni su spalili prikolice, sa sunderima, ovamo, onamo, bili su izgoreli kao krompir. Pronašli su ih. Izvinjavam se ja imam još toga da kažem ali možda treba još neko da govori. Hvala.

Nataša Kandić: Vi vidite šta se dogodilo sa drugim ljudima. Tamo je preko 100 ljudi tada ubijeno, 100 muškaraca, i više.

Sheremet Krasniqi: Više od sto je ubijeno, sto i šezdeset je ubijeno u tom selu, bilo je njih i iz dugih sela. Sto pedeset je ubijeno na tom mestu u selu Izbica/Izbice, a bilo ih je i iz drugih mesta. Sahranili smo ih nakon tri dana u selu Izbica/Izbice. Svi koji su ubijeni u tom masakru su sahranjeni u selu Izbica/Izbice, na jednom mestu. Kad je prošlo nedelju dana izvadili su ih sve iz grobova a tela su odneli negde. Zatvorili su grobove, a mi tražili da nam ih vrate, više od polovine su nam vratili. Ali ima još jedan veliki broj koji nije vraćen. Još ima nevraćenih tela. Negde dvadeset do trideset tela koja nisu vraćena. Sva ostala tela su sahranjena na jednom mestu i tu im je podignuta spomen ploča. Nisu ih sahranili na njihovim mestima, nego su svi sahranjeni tu gde su ubijeni njih 160 osoba, postoje grobovi ubijenih. Ja sam imao četiri metka, ali evo danas sam još uvek živ; ja sam preživeo bog me je ostavio živog da bih govorio o onima koji su ubijeni. Ja sam star, imam osamdeset godina, trideseto sam godišta, ali sam ja video rat i mnogo ranije. Preživeo sam rat i u Zagrebu, jer sam bio u Zagrebu godinu dana sve dok se nije završio.

Bio sam radnik na vijaduktu Zagreb. I tamo je bilo dosta razaranja, ne kažem da su samo kod nas ubijali. Ali su oni mogli da se sklone u skloništa, svu noć smo provodili u skloništu a danju smo radili. Da ostavimo sad to koliko sam ja propatio, dolazeći ovamo preko Splita, pa preko Crne Gore, želeći da izađemo na autoput za Skoplje, ali nam nisu dozvolili. Rekli su nam „vi ste Albanci, niste srpske nacionalnosti“. Nismo mogli da kažemo da nismo, i onda smo se vratili i preko Skadra smo ušli. Neko je govorio da smo ubijeni, neki da smo streljani. Policija nam je tu oduzela lična dokumenta. Tu sa nama je bio i jedan Hrvat i jedan Bosanac, znam to po imenima kada su nas prozivali. Negde posle ponoći je došla druga smena koja nas je pustila. Rekli su nam „vi radnici idite, sad smo mi došli“. Bilo je mnogo, evo jednog smo imali u našem selu, bog mu je dao skraćene noge do kolena, pa je on imamo umetnutu plastiku, čuvao je stoku, jer nije mogao da radi. Pita sam po selu za njega, i rekli su mi da kada su ušli da su ga postavili posred dvorišta, a on se nije sklonio jer je mislio da neće da ga diraju jer je invalid. Posred dvorišta su ga postavili i na njega polili benzin i tako ga spalili. Dobro, bio je rat uradili su nam šta su nam uradili. Još jedan primer, moju taštu, majku moje supruge koja je bila pet godina nepokretna, sinovi su se sklonili u šumu, ostavili su je u kući. Kada su spalili kuću, izgorela je i ona. Pet godina je bila nepokretna. Mi imamo posledice, ja imam dosta trauma, svaki put kada legnem da spavam vidim masakr. Pokušavam da pobegnem, sve dok me ne probudi supruga. Kada se probudim smirim se malo. Ostao sam polučovek. Sada sam napunio osamdeset godina, dosta sam ostario, ko će da se brine o nama, postali smo živi invalidi. Iskreno, niko nas ne spominje. Zahvaljujem se što ste nas pozvali da učestvujemo na ovom skupu. Izvinjavam se, ja imam penziju od 40 evra, dobijam samo tu starosnu penziju. Hvala vam. Možda sam vam malo bio dosadan jer sam puno govorio, možda nisam govorio onoliko koliko sam trebao jer bih mogao da vam govorim tri dana o mojim patnjama, gde sam sve bio... u ratu u Zagrebu, po ratovima, jer sam ja tri rata prošao. Ovakav rat nikada nisam video, ubijali su se međusobno vojnici, ali ovde niko nikoga nije pitao jesi li civil, jesi li žena, dete. Ovde nisu uzeli u obzir niti porodicu, niti decu, nadam se da se neće više nikada ponoviti ovakav rat. Rat nije dobar za nikoga. Rat razara bregove a ne čoveka. Oprostite.“